

ה ק ד מ ה

הדין וחשבון השנתי מס. 2, שאני מגישו בזה לוועדת הכספים, כולל בעיקרו את תוצאות הביקורת המתייחסת לשנת הכספים 1950/51, שנסתיימה ביום 31.3.1951. ביקורת זו הוצאה לפועל בכללו של דבר לפי העקרונות, שהיו נהוגים בתקופה, שאליה מתייחס הדו"ח השנתי מס. 1. עם זאת שונה הדו"ח שלפנינו מקודמו מבחינה מסויימת.

ראשית כול דין וחשבון זה פחות מקיף מן הדין וחשבון השנתי מס. 1. סיבת הדבר בעיקרה, שהשנה יכולנו לוותר על חלק גדול מתיאורי רקע: ביחוד על תיאור המבנה הארגוני ודרכי העבודה של משרדי הממשלה; בשנה הקודמת, כשנסר לכנסת הראשונה הדו"ח הראשון על עבודת הביקורת, נראה היה, שרצוי לתת תיאור כזה. בהתאם להצעות ועדת הכספים מצטמצם הדו"ח הזה לסקירה קצרה על פעולות משרד מבקר המדינה ומתרכז בראש ובראשונה בהרצאת הליקויים שלא תוקנו, הפגיעות בחוק ובעקרון החסכון והיעילות. לתיאורים אלה נלוות הצעותינו לשיפורים ולמניעת ליקויים בעתיד. המבנה הארגוני של משרדי הממשלה ודרכי עבודתם יוסברו במידה שיש בה משום הכרח להבנת תוצאות הביקורת.

לא יידונו כאן עקרונות ליקויים שנקבעו אך תוקנו עוד במשך התקופה הנסקרת. דו"ח זה מזכיר - במסגרת תיאור הפעולות של משרד הביקורת - רק את המקרים החשובים ביותר מסוג זה. עד כמה שהמדובר בתיקוני ליקויים, לא ייזכר כאן בדרך כלל, אם ובאיזה היקף נובעים התיקונים מיזמת משרד הביקורת. כי הרי העיקר הוא עובדת השיפורים ולא תולדות התהוותם; מהלך השיפורים יתואר לפני ועדת הכספים במידה שהיא תראה צורך בכך בשם הדיון המפורט על הדו"ח השנתי. אשר לליקויים הנזכרים בדו"ח השנתי מס. 1 אמסור לוועדה בנפרד רשימה, שתכיל הן את הליקויים שתוקנו והן את הליקויים, שתיקונם עדיין לא בוצע.

לפי טבע הענינים ובפרט לפי החלטות ועדת הכספים האומרות שחדו"ח צריך להתרכז בעיקרו בענינים הנקובים בחוק, אין חדו"ח הזה משקף בדרך כלל את העבודה היומיומית של משרד הביקורת; אין הוא מתאר חלק מקיף מאוד מהעבודה הנעשית במשרדנו, והמתבטאת בכך, שמוצעות הצעות לשיפורים על ידי הבוחן במקום בעל-פה או על ידי המחלקה הנוגעת בדבר של משרדנו בכתב, והגוף המבוקר מקבל את החצעות האלה ומוציאן לפועל.

ברור לי שפעולות של מוסדות לביקורת יש להעריך - וגם יוערכו - בסופו של דבר לפי המידה שבה יצליח המוסד במרוצת השנים לשפר את איכות עבודתם של הגופים המבוקרים על ידי עזרתו והדרכתו ועל ידי החשפה החינוכית והפסיכולוגית של פעולות חביקות. אולי יוכל להחשב כקנה מידה למה שחושג עד עכשו מנקודת ראות זו ומה שמאידך עוד לא חושג, אם - בדרך של סיכום כולל ובלא מסמכים מדוייקים, אך בכל זאת על יסוד אומדן שקול יפה - אני בא ואומר: מהליקויים שנקבעו בחדו"ח השנתי מס. 1, נשארו לפי הנראה פחות מהמחצית בלא טיפול. רובם של הליקויים האלה תוקנו או עובדים בתיקונם.

מתן סקירה על אותן יחידות של המינהל הממשלתי, שבהן מצאה ביקורתנו, כי עבודתן מתנהלת כשורה וסדריהן הארגוניים מניחים את הדעת, ובדרך כלל מתן תיאור על הישגיהם החיוביים של המינהל הציבורי, אינם לפי הנראות החוק בגדר תפקידו של מבקר המדינה.

מבקר המדינה